

Memo – Ter kennisname

Registratienummer:
20.016672

Aan: VV
Van: POHO Von Faber
Onderwerp: Zoetwater aanvoerroutes in Deltaplan 2022/27
Datum: 26-2-2020

Waarom moet u dit weten

In de droge zomer 2018 is de kwetsbaarheid van de zoetwateraanvoer van Rijnland evident geworden evenals de noodzaak tot aanvullende maatregelen. Om deze maatregelen in het Deltaplan Zoetwater voor de periode 2022/27 opgenomen te krijgen is vanaf 2017 een proces doorlopen van knelpuntenanalyse naar mogelijke, kansrijke en uiteindelijk voorkeursmaatregelen. De VV is in november 2019 beeldvormend geïnformeerd over de inhoudelijke en procesmatige voortgang van het Deltaprogramma (Corsa 19.067580).

Momenteel loopt het proces voor de programmering van de 2de fase (2022/27) van het Deltaplan zoetwater inclusief de verdeling van €150 miljoen Deltafonds. Dit proces verloopt via regionale voorstellen in het Bestuurlijk Platform Zoetwater waar onze regio, West-Nederland, vertegenwoordigd wordt door Jeroen Haan (dijkgraaf HDSR). In april 2020 wordt een eerste voorstel besproken. Formele besluitvorming zal plaats vinden in november 2021 in fase met ons waterbeheerprogramma. De programmering is een onderhandelingsproces waarbij inhoudelijke onderbouwing en regionaal commitment uitgedrukt in cofinanciering bepalend zijn.

Kernboodschap

Het regionale proces van de afgelopen jaren heeft onderbouwing opgeleverd voor een regionaal maatregelpakket. Voor Rijnland is verdere vergroting van de aanvoerroutes aanvullend op de KWA van groot belang. Deze aanvoerroutes passen bovendien in de klimaatbestendige verdeling van het hoofdwatersysteem die meer doelmatig met het nationale zoetwater omgaat. Omdat de bovenregionale verdeling van het hoofdwatersysteem verantwoordelijkheid is van het rijk zijn de aanvoerroutes kansrijk voor een bijdrage van 50% Deltafonds (overige maatregelen maximaal 25%). De Deltafonds bijdrage vereist regionale cofinanciering.

De uitbreiding van de aanvoer is van groot belang voor Rijnland en onze burens. Om de maatregel in het Deltaplan te krijgen en de bijdrage uit de Deltafonds te borgen is bestuurlijk commitment voor de regionale bijdrage noodzakelijk. Daarom heeft D&H de portefeuillehouder een onderhandelingsmandaat verleend van maximaal € 7,5 miljoen als regionale cofinanciering (20.010698; 18 februari). Het mandaat, onder voorbehoud van definitieve besluitvorming, heeft betrekking op:

- **Vergroten doorvoer Krimpenerwaard** (5,5 m³/s). Totale kosten ca €15 miljoen (bijdrage Rijnland €4 tot 6 miljoen afhankelijk van onderhandeling met HSK);
- **Inlaat Kromme Rijn** (extra robuustheid KWA) Totale kosten ca €10 miljoen (bijdrage Rijnland €0,5-1,5 miljoen afhankelijk van onderhandeling met HDSR)

Overigens zetten Rijnland en onze stakeholders niet alleen in op vergroten aanvoer. De eigen weerbaarheid en doelmatigheid wordt ook vergroot door bijvoorbeeld benutten (ondergrond-) buffers, aanpak droogtegevoelige keringen, zoeken naar alternatieve waterbronnen (effluent, kwel)

en doelmatig doorspoelen. Via het proces van waterbeschikbaarheid wordt met gebruikers transparantie geboden over handelingsperspectief en risico's.

Context

In de droge zomer 2018 is de kwetsbaarheid van de zoetwateraanvoer van Rijnland gebleken. Door een gezamenlijke inspanning van de regionale waterbeheerders en RWS zijn de gevolgen beperkt gebleven al heeft de recreatievaart overlast ervaren door stremming bij sluizen en liep het zoutgehalte in de boezem op door doorspoelbeperkingen. De aanvoer in 2018 volstond dus net aan maar door klimaatverandering en toename watervraag, ondermeer vanwege remmen bodemdaling, is verdere vergroting wenselijk. Daarbij overweegt Dunea een inlaat in het Valkenburgse meer te creëren waardoor de watervraag verder toeneemt.

In de eerste fase van het Deltaplan is het vergroten van de aanvoer capaciteit van de Klimaatbestendige Wateraanvoer (KWA) ten behoeve van Rijnland volledig vanuit Deltafonds opgepakt. Na oplevering in 2023 moet de aanvoercapaciteit 15 m³/s bedragen terwijl de piekwatervraag in 2018 rond 20 m³/s lag. De aanvullende routes door de Krimpenerwaard vergroten de verdere capaciteit (ca 5,5 m³/s). Nog verdere vergroting vergt zeer grote investeringen. Het alternatief om in dergelijke zeer extreme situaties (<1/30 jaar) aan te mengen met brak water en de daarmee samenhangende schades te accepteren lijkt dergelijke investeringen niet te rechtvaardigen.

De programmering van het Deltafonds is een onderhandelingsproces van de diverse regio's en RWS. Het Deltafonds is daarbij stevig overvraagd (claim is door het lopende onderhandelingsproces waarbij maatregelen afvallen van circa € 400 naar € 250 miljoen gegaan terwijl nu € 150 miljoen beschikbaar is). Het opvoeren van de aanvoerroutes die van belang zijn voor Rijnland is dus nog geen gelopen koers evenals de Deltafonds bijdrage van 50%. Naast onderbouwing is ook regionaal commitment uitgedrukt in cofinanciering van belang. De aanvoerroutes vergen bovendien maatregelen in beheergebied van andere waterschappen (HSK & HDSR). Deze waterschappen zullen van Rijnland een financiële bijdrage verwachten afhankelijk van ons belang. De portefeuillehouder heeft dus nog enige onderhandelingsmarges met de buurwaterschappen maar naar Deltafonds is het uitstralen van het regionale commitment essentieel. Vandaar dat nu onderhandelingsmandaat wordt gevraagd voor de bovengrens van € 7,5 miljoen.

Het gaat om maatregelen die gerealiseerd worden in de periode 2022 t/m 2027 en waar de daadwerkelijke investeringen na 2024 worden verwacht. Dat is dus buiten de zittingstermijn van het huidige bestuur maar binnen de WBP periode waar het huidige bestuur over beslist. In de huidige programmabegroting 2020 en de meerjarenraming 2020-2023 is nog geen rekening gehouden met de bijdragen. De investering van maximaal € 7,5 miljoen over de periode 2022/27 betekent uitgaande van een afschrijving van 5 jaar dat de kapitaalslasten in het eerste afschrijvingsjaar € 1,5 miljoen bedragen. Bij de WBP6 voorbereiding wordt wel gezocht de investeringen een plaats te geven. De investering draagt bij aan de klimaatbestendigheid en het economisch potentieel van het stedelijk en landelijk gebied en past in het brede afwegingskader zoals vastgesteld door de VV (Corsa 19.056720, november 2019). Formele besluitvorming wordt in 2021 aan de VV voorgelegd.

Vervolg

De zoetwaterstrategie en het maatregelpakket maakt deel uit van het WBP6 waar de VV intensief bij wordt betrokken. De formele besluitvorming over de financiering zal apart aan de VV worden voorgelegd.